

DIN LIMBA ROMÂNĂ DE AZI: DESPRE UN LEXIC ȘI O STRUCTURĂ GRAMATICALĂ...ANIMATE

From Today's Romanian: on an... Animated Grammatical Lexic and Structure

**Monica BORȘ, Professor Ph.D.,
“Lucian Blaga” University of Sibiu**

Abstract: The study is an analysis of the phenomena of Romanian language's dynamics, observing changes at lexical-semantic level (semantic confusions, semantic mutations, lexical creations), as well as at grammatical level (conversions, grammatical structures erroneously built with case forms, applications of grammatical suffixes or endings non-specific to certain lexical-grammatical classes), illustrating the wider tendency of the relation between norm and deviation, respectively of the imposition of the deviation, quite often detrimental to the etymological form. The study continues the series of the examples of linguistic dynamics (observed in previous analyses), excerpted from press, commercials, cartoons etc

Keywords: norm, deviation, linguistic dynamics, lexical-semantic level, grammatical level

Poate că ar fi profitabil pentru analiza de față să pornim de la un lucru care încetează a mai fi intangibil și anume suveranitatea uzului lingvistic. Campaniile contra *urâtirii, simplificării și traumatizării limbii*, colecția despre *viața cuvintelor* sunt simptome clare că suntem într-un moment în care se relativizează tot mai mult acest concept și că, demontând fabula despre puterea obișnuinței, este firesc să punem sub semnul întrebării anumite inerții lingvistice perpetuate sub motivul mai sus declarate suveranități. Acest fenomen de *urâtire* a limbii era numit acum mai bine de un veac și încă un sfert de veac, într-un capitol din *Semasiologia limbii române*, o carte atât de puțin receptată în epocă, din păcate (s-a spus că, deși Michel Bréal este citat drept creator al semanticii, Lazăr Șăineanu publicase cu zece ani înainte *Încercarea sa asupra semasiologiei*¹) *scăpătarea* cuvintelor; oricât aș încerca, nu cred că aș găsi ceva mai plastic care să exprime dinamica unei limbi, *continua schimbare a soartei cuvintelor*². În procesele de degenerare și de rafinare a cuvintelor, Lazăr Șăineanu identifica două cauze: pesimismul *conform căruia mai toate cuvintele bune, oneste, nobile sunt într-un*

¹ Lazăr Șăineanu, *Semasiologia limbii române*, Timișoara, Editura de Vest, 1999, p.V

² Marele semantician își sprijină afirmațiile despre uzul lingvistic pe descrierea lui Horațiu din *De arte poetica*:

Cum codrii-și schimbă frunza, l-al anilor declin,
Pierzând pe cea dintâia: pier vorbele bătrâne,
Iar' care nasc, ca junii înflor și strălucesc.
Și noi și toate a noastre supuse sunt la moarte.

.....
A limbei strălucire și farmec n-o să peară?
Renaște-or multe vobe, ce-acuma nu mai sunt
Și vor peri de care acuma sunt în vază,
Cum va dispune uzul, ce singur are dreptul
A judeca de limbă și a-i pune legi și reguli.

mod fatal supuse degenerării, tinzând a se transforma în rele, neoneste și joase și eufemismul, prin care cuvinte de baștină sunt astfel îmbrobodite, încât îndrăznesc a se introduce prin contrabandă în societatea onorabilă a scrisului: această îmbrobodire însă e numai aparentă, căci de cele mai multe ori le rămâne inerentă o nuanță pesimistă, care dă de gol joasa lor origină³.

Dinamica pe care mi-am propus-o spre analiză are în vedere mai mult structura gramaticală a acelor cuvinte care, astfel modificate, îndrăznesc să intre prin contrabandă în societatea onorabilă a scrisului și continuă o analiză începută într-un articol anterior (*Îmi plac desenele animate*, publicat în revista *Transilvania*, nr.8/2013), de monitorizare a canalelor de desene animate. Fără să am în vedere analiza conținutului acestor desene decât în punctul de plecare (deoarece m-am gândit că un desen care promovează nonviolența și comportamentul corect, care ajută la dezvoltarea unor abilități de observare și de rezolvare a unor probleme, a unor abilități creative, are mai multe șanse de a fi urmărit. Intenția de a dezvolta toate aceste abilități care-i vor ajuta la școală este una declarată, de fiecare dată când se face publicitate unui astfel de desen educativ.) am urmărit greșelile de limbă, care, perpetuate, fixează în minți fragede, structuri care, cu greu, pot fi corijate.

Pentru început, aș aminti anumite tendințe ale limbii române de azi care au contaminat și canalele de desene animate: încercarea evitării cacofoniei prin inserarea adverbului de întărire, fie că este vorba de o cacofonie, fie că nu: *ca și Kipper* (*JimJam*, 2.X, 14.34), *fă ca și mine* (*JimJam*, 2.X, 14.34), asocierea formantului superlativului relativ cu adjective aflate deja la categoria superlativului absolut: *cel mai fantastic* (*JimJam*, 3.X, 16.09, două ocurențe la ora citată), neacordarea adjectivului demonstrativ cu substantivul (adjectivul substantivizat): *totul e din cauza josnicului ăla*. (*Disney Junior*, 11.X, 16.35). Pleonasmul *a prefera mai bine* care face ravagii în limba vorbită este prezent *n-ai prefera mai bine să fii pe ringul de dans?* (*Disney Channel*, 7.X, 13.46), alături de alte construcții pleonastice: *voi fi cel mai bun păstor de oi din Irlanda*. (*JimJam*, 9.X, 14.10), *urmărim urmele pașilor* (*Disney Junior*, 11.X, 16.00), *să aud și sonorul* (*Nickelodeon*, 9.X, 11.56, de două ori).

Aplicarea incorectă a accentului este evidentă pe majoritatea canalelor de desene animate: *Echipa Umizoomiz, bravó!* (*Nickelodeon*, 9.X, 10.07, 11.59). *Punéți-vă centurile!* (*Nickelodeon*, 9.X, 9.13). *Am nevoie de ajutorul tău, ca să tragem frânghia*. (*Nickelodeon*, 9.X, 11.16). *Am salvat purcelușii*. (*Nickelodeon*, 9.X, 11.18). *Véniți cu noi!* (*Disney Channel*, 4.X, 11.32), *Punéți-vă o dorință!* (*Disney Junior*, 11.X, 16.06). *Venéticule!* (*JimJam*, 2.X, 19.10. Confuzia pe care o creează o formă greșită este sporită de inconsecvența supărătoare dată de alternanța formei corecte cu cea incorectă: *Spuneți: sálvator! Salvatór!* (*Nickelodeon*, 9.X, 9.35), *Máimu vede, maimú face* (*JimJam*, 9.X, 12.13).

La capitolul greșeli în clasa lexico-semantică a verbului întâlnim imperative greșite la forma afirmativă: *Scânteie, licuriciule, toată noaptea! licăre, licuriciule!* (*JimJam*, 4.X, 12.54) sau la forma negativă: *Nu-ți fă griji!* (*JimJam*, 9.X, 14.12, 15.35), *Nu fă asta!* (*Disney Channel*, 9.X, 16.52) sau folosirea indicativului, exprimând o acțiune sigură, reală, într-un context care cere un mod al posibilității, la formă negativă: *nu că este real* (corect: *nu că n-ar fi real*) (*Nickelodeon*, 4.X, 15.20).

³ Lazăr Șăineanu, *op.cit.*, p. 341

În afară de forme modale greșite, întâlnim și timpuri verbale în care desinența și pentru persoana a doua singular, este înlocuită, cu *i*: *tocmai spusesei hocus-pocus* (*Nickelodeon*, 9.X, 11.30); forme greșite de viitor ca *nu știu ce-or să mănânce ceilalți*. (*JimJam*, 7.X, 13.19), *or să vadă ei* (*JimJam*, 8.X, 14.17), *mă întreb cu ce-or să se joace acum* (*JimJam*, 9.X, 13.54) se datorează contaminării cu prezumtivul perfect⁴ (forma corectă fiind formată din elementul invariabil *o* la care se adaugă forma de conjunctiv). După cum dovedește prezența acestor forme în trei zile consecutive este deja o greșeală intrată în uz.

Nerespectarea concordanței timpurilor: *Crezu că înțelese* (corect: *înțelese*) (*JimJam*, 2.X, 15.03). *Molly se rostogoli și ea și fu foarte fericită că nu se lovi*. (corect: *lovise*) (*JimJam*, 8.X, 15.02). Sau: *Țipă, sări din cadă și se șterse la ochi. Ochii i se înroșiră*. (corect: *înroșiseră*). În toate aceste exemple ultimul verb este la timpul perfect simplu, dintr-o inerție a celui care traduce. De fapt, această ultimă unitate verbală nu este pe același plan temporal, ci exprimă anterioritate față de celelalte timpuri la perfectul simplu, precum și trăsătura aspectuală [+ Perfectiv], iar utilizarea lui trebuie să fie la mai mult ca perfect.

Alteori este vorba doar de o lipsă de concordanță în planul stilistic, deoarece într-un text în care este folosit numai perfectul simplu, apar două verbe la perfectul compus care nu își justifică prezența. *Molly s-a rostogolit excelent și nu s-a lovit deloc*. Lucrul este dovedit de faptul că textul continuă în aceeași manieră, a perfectului simplu ca timp exclusiv al povestirii: *Molly nimeri direct în copac dar, de data asta, nu se lovi*. (*JimJam*, 8.X, 15.03).

Alteori, deși se face referire la modul în care a fost realizată acțiunea exprimată de verb, se menține în ambiguitate statutul clasei lexico-gramaticale care determină verbul. Deși se face referire la modul în care a acționat personajul *Foarte inteligent!*, urmează o comparație cu bunicul ca și cum ar fi vorba de clasa adjectivului-epitet: *Exact ca și bunicul său!* (*JimJam*, 4.X, 14.27). Același gen de greșeală duce la nerespectarea regimului cazual; astfel, la afirmația *amestecând roșu cu albastru îți iese mov* replica este *exact ca mine*, în loc de *exact ca mie* (*JimJam*, 9.X, 12.44).

Repetițiile obositoare de cuvinte sunt o consecință a traducerilor literale: *I-am găsit pe tatăl tău și el are tortul tău*. (*Nickelodeon*, 4.X, 10.00); a altă consecință este o nejustificată economie lingvistică: *Să mergem! E timpul pachetului!* (*Nickelodeon*, 9.X, 10.16) (lucru care, în românește, ar suna mai bine ca *Este timpul să ducem pachetul!*). O economie de limbaj nejustificată se întâmplă și în cazul omiterii morfemului de determinare într-o enumerare, mai ales după conjuncția *și*: *în lumea elfilor, spiridușilor și insectelor* (*Nickelodeon*, 9.X, 11.26). Tot un fenomen de omitere, de data asta a substantivului sau a unui substitut al acestuia (un pronume demonstrativ formă scurtă sau obișnuită, de exemplu) este și în: *Să-mi iau rochița albastră sau roz?* (*Disney Junior*, 12.X, 18.12)

Ignorarea pronumelui personal în dativul posesiv sau în acuzativul posesiv ca realitate gramaticală specific românească are ca rezultat încercarea de a-l înlocui cu un adjectiv posesiv: *țineți bine de vâsla voastră* (*Nickelodeon*, 9.X, 9.33), tendință pe care o au vorbitorii

⁴ cf. George Pruteanu, <http://www.pruteanu.ro/>: *Varianta cu or e un regionalism, care a suferit și de contaminarea cu ceea ce aș numi "modul ipotetic": o (sing.) și or (pl.) + anumite verbe generează această nuanță de ipoteză. Ex.: O năzui el să cumpere mașina aia, da' n-are bani sau: Or vrea ei să vină, dar nu-i primește nimeni. În asemenea construcții, sensul nu e nici de condițional (ar vrea), nici de viitor (vor vrea sau o să vrea), ci de ipoteză: "E posibil să dorească el să cumpere mașina aia, dar..." etc. sau "E posibil ca ei să vrea să vină, dar..."*

străini de limbă română; într-un astfel de exemplu nu se justifică preferința pentru *posesia tare*. În schimb, miniseria *Barney și prietenii* (*Barney and friends*) (*JimJam*, 9.X, 12.39) sintagmă tradusă fără adjectivul posesiv *săi* sau pronumele personal *lui*, neglijează o altă realitate lingvistică românească, necesitatea determinării adjectivale a substantivelor care exprimă relații de rudenie, prietenie etc. În această situație, *posesia tare*, actualizată prin posesive, este obligatorie și nu se justifică prin tendința limbii de azi spre ceea ce Gramatica Academiei numește *nonfocalizarea posesorului în cadrul relației de posesie*, adică spre posesie slabă, deviată sau implicată, deoarece nu se încadrează în niciuna din ele.

Tot despre o neglijență, de data asta a raporturilor (asociere, opoziție, implicație etc.) care realizează conexiunea între cuvinte este vorba în exemplul *Tu ești rapid/dar foarte rapid* (*Nickelodeon*, 4.X, 11.20). Greșelile cu privire la raportul sintactico-semantic pe care îl marchează conjuncțiile sunt foarte frecvente. Astfel, este evident că în fraza *În casa doamnei Toasty e mereu frig și nu se plânge niciodată* (*JimJam*, 7.X, 13.15) conjuncția dată nu poate exprima ideea de opoziție pe care ar exprima-o o conjuncție adversativă, deoarece ea redă asocierea. În altă frază, *dar există mari deșerturi, iar de aceea în Australia nu există prea multă apă* (*JimJam*, 7.X, 15.27) conjuncția adversativă este utilizată în locul celei copulative. În exemplul următor (am redat o porțiune mai amplă) în cântecul despre doctorița Plușica : *ea știe cum să vindece/ de ești din pluș, hai repede/Rămâi calm, nu te-ntrista,/că ea e doctorița ta*. Refren : *Da, da, da, ea nu te va lăsa/Plușica te va face bine/ da, da, da, să te duci la ea/Plușica vindecă pe oricine/ că ea va ști ce-i de făcut/ca să te simți ca nou-născut*, este evident că raportul sintactico-semantic de cauzalitate ar fi fost mai bine redat prin conjuncția *căci*. În prima situație s-ar putea înțelege propoziția *că ea e doctorița ta* (efectul fiind unul rizibil), drept cauză a întristării ; impresia este întărită de lipsa unei propoziții înainte de cauzală, precum și de folosirea conjuncției (contextual polisemantică) *că*.

Forme greșite ale substantivelor se concretizează fie prin adăugarea unei desinențe și, implicit, crearea unui singular inexistent *unde mi-e cataligul ?* (*JimJam*, 9.X, 12.34) -acest cuvânt este înregistrat în DOOM doar la forma de plural, fiind un substantiv pluralia tantum-fie prin greșeli în planul fonetic: *glasșpapier* (*Disney Junior*, 11.X, 16.22), *mingie* (*JimJam*, 2.X, 17.15).

Mai sus vorbeam despre inconsecvența. Pe canalul *JimJam* întâlnim personaje ca *zebra Max*, *poneiul Mavis*, *porcușorul Slim* ș.a., concretizate gramatical printr-un atribut substantival în nominativ care are regent un substantiv comun determinat hotărât de aceea, o construcție tradusă mot á mot, de genul *Kipper, câinele* (*Kipper the Dog*) este cu atât mai ciudată, cu cât apare după aceste sintagme în care, este evident, că nu poate fi vorba de o relație de echivalență discursivă între un substantiv propriu (baza) și un substantiv comun determinat hotărât (apozitia).

Din același spațiu al *Grădinii cu pufușori* (o miniserie delicioasă, de altfel) din care fac parte personajele menționate mai sus: *poneiul Mavis*, *zebra Max*, *elefantul Tooty*, *motanul Paolo* semnalăm *tigrul Poppy*, care, de fapt, este de genul feminin, după cum reiese din exemplul: *tigrul Poppy îl invită la ea în casă* (*JimJam*, 18.X, 16.04). Având în vedere că în limba română există substantivul *tigroaică* (format cu sufix moțional de la masculinul *tigru*), nu se justifică folosirea substantivului *tigru* atunci când este vorba de o femelă, ca și cum ar fi vorba de un substantiv epicen și nu de unul mobil.

Pseudoverbalizarea interjecției, o greșeală de care am mai amintit în articole anterioare (și care se explică prin ceea ce literatura de specialitate a numit rudimente de flexiune: *haidem, haideți*), continuă să fie prezentă, de la greșeli mai puțin evidente, de sinonimie cu verbul *a uita*, cum ar fi *uitați-o pe Babs!* (*JimJam*, 9.X, 13.11, de două ori), sau *uitați care-i planul!* (*JimJam*, 9.X, 14.12) până la greșeli stridente, în care reflexivizarea interjecției deranjează nu numai morfologic (deoarece reflexivizarea nu este o realitate care să se aplice interjecției), dar și fonice: *uite-te* (*Disney Junior*, 12.X, 18.05)

O topică nepotrivită, omiterea unor determinanți sau folosirea unui relator greșit pun atributive în legătură cu un regent cu care nu pot avea un raport semantic: *Lupii cu coamă au picioare lungi care-i ajută să vadă peste iarba înaltă* (*Nickelodeon*, 9.X, 9.38). *Iubim frunzele toamnei uscate* (*Disney Junior*, 12.X, 18.05)

Din necesități de metrică o structură ca : *fii prieten cu mine !* dintr-un cântecel de pe canalul *JimJam* apare ca : *Fii prieten ! fii cu mine !* (*JimJam*, 7.X, 20.57) ; tot necesități de metrică duc la o neglijență mai mult de ordin stilistic, cum este în exemplul următor elipsa verbului *a fi* : *Împreună cu prietenii/Îmi place, orice-ar fi* (*JimJam*, 9.X, 13.01).

Uneori nu e vorba de o greșeală gramaticală, ci doar de o încercare de a masca o evidentă sărăcie stilistică : *Toți i-au mulțumit lui Molly că a făcut ziua distractivă și mai amuzantă.* (*JimJam*, 8.X, 15.16), *Mulțumesc că mi-ai făcut ziua fericită atât de specială !* (*Disney Junior*, 9.X, 17.20), sau de o greșeală atât de încetățenită încât nu mai e percepută ca greșeală. Astfel, în exemplul *îi plac lucrurile lucitoare. Iar tiara ei e foarte strălucitoare*, cuvântul *strălucitor* este format cu ajutorul prefixului vechi *stră-*. Așadar, este deja un adjectiv intensiv, un derivat a cărui semnificație cuprinde trăsătura *superlativ*⁵, ca urmare nu este necesară o asociere cu un adverb care să materializeze categoria gramaticală a intensității maxime.

În acest context la prefixării poate fi menționat și prefixul iterativ *re-* care a devenit *ră-* într-un exemplu cum este: *voi pufni și voi răpufni și voi spulbera casa de tot* (*Nickelodeon*, 9.X, 11.52, 11.53, 12.10).

În alte exemple lipsite de constrângeri lingvistice subiectul se află într-o variație sintactică liberă: din limba de azi alege varianta cea mai liberă, cea cu prepoziție: *Eu și cu mama ta n-am fost niciodată mai mândri de tine!* (subiect multiplu *eu și mama*) (*JimJam*, 9.X, 14.25); altelei aceeași structură lingvistică este secondată de un adverb într-o exprimare care frizează pleonasmul: *să ne luăm cu toții împreună la revedere.* (*JimJam*, 9.X, 14.01).

Situându-ne în același registru mai degajat al limbii, într-un desen animat interactiv, în care un personaj are un presupus dialog cu copilul care vizionează desenul, despre cum trebuie construită o barcă, el repetă răspunsul copilului: *Ce vine aici? (înțeles ce trebuie pus aici?) Da. Pânza! Ce vine aici? Da. Steagul! Ce vine aici? Da. Ancora!* (*Nickelodeon*, 9.X, 10.01).

În privința creațiilor lexicale am găsit mai multe decât în monitorizarea anterioară: niște personaje care locuiesc într-o pendulă sunt numiți *micuții mei tic-taci* (*Nickelodeon*, 9.X,

⁵ *Gramatica limbii române. Cuvântul*, București, Editura Academiei Române, 2005, vol.I, p. 164. Singurul exemplu pe care îl dă *Gramatica Academiei* pentru adjective cu sensul de superlativ formate cu ajutorul prefixului vechi *stră-* este cuvântul *străvechi*. Am considerat că și cuvântul *strălucitor* poate fi un exemplu în acest sens.

10.13), *flamaimu* (pe baza sonorității asemănătoare cu *flamingo*, și a monemelor care alcătuiesc cuvântul) (*JimJam*, 9.X, 12.39). *Bâznicel*, *Zumzărel*, *Melinuța* sunt personaje din *Stupul* (de pe canalul *Disney Channel*), iar cuvintele de bază din numele lor pot fi ușor detectate. În *Doctorița Plușica* foarte multe creații lexicale se referă la bolile jucăriilor din pluș: *boala murdăricioasă* (*Disney Junior*, 11.X, 15.17), *repetită* etc. sau sunt pur și simplu jocuri lexicale: *înainte să facă cuiva viața întrăibilă*. (*Disney Junior*, 11.X, 14.34). O altă miniserie de pe *Disney Junior* este *Harry dragomonstrul* (același tip de confuzie a unui atribut cu o apozitie) și cuprinde creații lexicale ca: *dragotastic* (*Disney Junior*, 12.X, 18.14), *dragomonstru* (*Disney Junior*, 12.X, 18.14), *dragocâine* (*Disney Junior*, 12.X, 18.14), *dragopasăre* (*Disney Junior*, 12.X, 18.17), *ciripasăre* (*Disney Junior*, 12.X, 18.30), *ciripuiul* (*Disney Junior*, 12.X, 18.32)

Am găsit și termeni preluați dintr-o altă limbă, într-o formă fonetică aproximativ adaptată: castelul *roial* (*Disney Junior*, 12.X, 18.09) sau cuvântul *guppy* din miniseria *Baloane și guppy* de pe Nickelodeon este pronunțat monosilabic și scris *gupi*. Cuvântul apare în MDA, desemnând o specie de pești de acvariu; deși nu avem nicio informație cu privire la aspectul normativ al cuvântului, deoarece DOOM-ul nu-l înregistrează, este foarte puțin probabil ca el să se pronunțe monosilabic. Un alt termen neînregistrat, de data asta nici de DEX este *piñata* desemnând un recipient de forma unei figurine sau alt obiect, făcut din hârtie, ceramică sau material textil, și în care sunt puse jucării și dulciuri: *Loviți pinata!* (*Disney Channel*, 12.X, 18.29). Tot neînregistrat este și *brumby*, desemnând calul sălbatic australian. Termenul există în mai multe limbi (engleză, franceză, germană, italiană) cu aceeași grafie, *brumbies*; la o căutare pe *Google*, există foarte puține rezultate pentru limba română, iar grafia diferă: *brumby*, *brumbie*, *brumbies* (toate aceste variante pentru forma de plural).

Am lăsat niște exemple delicioase pentru final. Pe canalul *Nickelodeon*, reclama pentru miniseria despre țestoasele Ninja care sunt verzi și care luptă împotriva răului, sună astfel: *acum e verde împotriva răutății*, o traducere mot-a-mot a frazei: *now it's green versus mean* Dacă imaginea ajută la înțelegerea acestei structuri lingvistice și dacă se dorește folosirea metaforei (verdele simbol al țestoaselor și, implicit, principiul binelui), atunci se impune măcar utilizarea morfemului determinării și (poate) n-ar strica și înlocuirea verbului *a fi* cu *a lupta*.

Dacă ar fi să stabilim un top al greșelilor de limbă atunci premiul întâi l-ar lua, fără doar și poate, unitatea frazeologică *ușor ca prăjitura*, care se vrea o traducere a lui *piece of cake*: *ușor ca prăjitura e un mod de exprimare, înseamnă ușor* (*JimJam*, 9.X, 13.29), din seria celebrelor (din alte epoci): *tambour d'instruction*, *parler comme l'eau* ș.a.

Bibliografie

- Dicționar ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2005
- Gramatica limbii române* vol.II, ediția a II-a, București, Editura Academiei Române, 1966.
- Gramatica limbii române. Cuvântul*, vol.I, București, Editura Academiei Române, 2005.
- Gramatica limbii române. Enunțul*, vol.II, București, Editura Academiei Române, 2005.
- Avram, M., *Probleme ale exprimării corecte*, București, Ed. Acad., RSR, 1987.

- Drașoveanu, D.D., *Teze și antiteze în sintaxa limbii române*, Cluj-Napoca, 1997
- Irimia, Dumitru, *Gramatica limbii române*, Polirom, Iași, 1997
- Iordan, Iorgu, Robu, Vladimir, *Limba română contemporană*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1978.
- Graur, Al., *Dicționar al greșelilor de limbă*, București, Ed. Acad., RSR, 1982.
- Graur, Al., *Limba corectă*, București, Editura Științifică, 1963.
- Guțu Romalo, V., *Corectitudine și greșeală. Limba română de azi*, București, Humantas, 2000
- Șăineanu, Lazăr, *Semasiologia limbii române*, Timișoara, Editura de Vest, 1999.